Octavian Goga

Noi

versuri

Noi

Octavian Goga

Editura Bestseller

Imagine: TGTGTG/Shutterstock.com

bestseller

Carte electronică publicată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
DEPARTAMENTUL POLITICI PENTRU RELAȚIA
CU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Rugăciune

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
În fața strălucirii tale.
În drum mi se desfac prăpăstii,
Și-n negură se-mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte,-orânduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Și cu povața ta-nțeleaptă,
În veci spre cei rămași în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.

Dezleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,
Sădește-n brațul meu de-a pururi
Tăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cântecul și dă-mi lumina
Și zvonul firii-ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge,
Și de durerea altor inimi
Învață-mă pe mine-a plânge.
Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei maștere și rele,

Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plângă-n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor doruri fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Și gem robiile de veacuri.
De mult gem umiliții-n umbră,
Cu umeri gârbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate;
Și cum sub bolta lui aprinsă,
În smalț de fulgere albastre,
Închează-și glasul de aramă:
Cântarea pătimirii noastre.

Plugarii

La voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se-nchine;
Voi singuri străjuiți altarul
Nădejdii noastre de mai bine.
Al vostru-i plânsul strunei mele,
Creștini ce n-aveți sărbătoare,
Voi, cei mai buni copii ai firii,
Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, cerul
Clipirii voastre-nduioșate
I-a dat cea mai curată rază
Din sfânta lui seninătate.
El v-a dat suflet să tresară
Și inimă să se-nfioare,
De glasul frunzelor din codru,
De șopot tainic de izvoare.

În coapsa grăitoarei miriști
Devreme plugul vostru ară;
E primăvară pe câmpie,
Și-n ochiul vostru-i primăvară.
Blând tainele vi le desface
Din sânu-i milostiva glie,
Căci toată floarea vă cunoaște
Și toată frunza ei vă știe.

Purtați cu brațele-amândouă
A muncii rodnică povară,
Sub strălucirea-nlăcrimată
A dimineților de vară.
Și nimeni truda nu v-alină,
Doar bunul cerului părinte,

De sus, pe frunte vă așază
Cununa razelor lui sfinte.

A voastră-i jalea cea mai mare,
A voastră-i truda cea mai sfântă,
Stăpânul vitreg vă lovește,
Când cerul bine-vă-cuvântă.
Dar dacă-n schimbul pâinii voastre,
Piticul vă plătește fiere,
Îndurător v-ascultă Domnul
Și vă trimite mângâiere.

Când doarme plugul pe rotile,
În pacea serilor de toamnă,
La voi coboară Cosânzeana,
A visurilor noastre doamnă.
Vin crai cu argintate coifuri
Și-n aur zânele bălaie:
Atâta strălucire-ncape
În bietul bordeiaș de paie.

Frați buni ai frunzelor din codru,
Copii ai mândrei bolți albastre,
Sfințiți cu roua suferinții
Țărâna plaiurilor noastre!
Din casa voastră, unde-n umbră
Plâng doinele și râde hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nostru,-al tuturora.

A mea e lacrima ce-n tremur
Prin sita genelor se frânge,
Al meu e cântul ce-n pustie
Neputincioasa jale-și plânge.
Ci-n pacea obidirii voastre,
Ca-ntr-un întins adânc de mare.

Trăiește-nfricoșatul vifor
Al vremilor răzbunătoare.

Noi

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătasă;
La noi atâția fluturi sunt,
Și-atâta jale-n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă, sus, e mai aprins,
La noi, bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desișuri,
Și jale duce Murășul,
Și duc tustrele Crișuri.

La noi nevestele plângând
Sporesc pe fus fuiorul,
Și-mbrățișându-și jalea plâng
Și tata, și feciorul.
Sub cerul nostru-nduioșat
E mai domoală hora,
Căci cântecele noastre plâng
În ochii tuturora.

Și fluturii sunt mai sfioși
Când zboară-n zări albastre,
Doar roua de pe trandafiri
E lacrimi de-ale noastre.
Iar codrii ce-nfrățiți cu noi
Își înfioară sânul

Spun că din lacrimi e-mpletit
Și Oltul, biet, bătrânul...

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții,
De jalea lui ne-am răposat
Și moșii, și părinții...
Din vremi uitate, de demult,
Gemând de grele patimi,
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

Oltul

Mult iscusita vremii slovă
Nu spune clipa milostivă
Ce ne-a-nfrățit pe veci necazul
Și veselia deopotrivă...
Mărită fie dimineața
Ce-a săvârșit a noastră nuntă,
Bătrâne Olt! - cu buza arsă
Îți sărutăm unda căruntă.

În cetățuia ta de apă
Dorm cântecele noastre toate
Și fierbe tăinuita jale
A visurilor sfărâmate.
Tu împletești în curcubeie
Comoara lacrimilor noastre,
Și cel mai scump nisip tu-l duci
În vadul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,
Sfioase, fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu șorțul prins în cingătoare -
Și vin păstori cu gluga albă,
Din fluier povestindu-și dorul -
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul, călătorul...

Drumeț, bătut de gânduri multe,
Ne lași atât de greu pe noi,
Îmbrățișându-ne câmpia,
Te uiți adesea înapoi.
Așa domol te poartă firea,
Căci duce unda-ți gânditoare:

Durerea unui neam ce-așteaptă
De mult o dreaptă sărbătoare.

Demult, în vremi mai mari la suflet,
Erai și tu haiduc, moșnege,
Când domni vicleni jurau pe spadă
Să sfarme sfânta noastră lege;
Tu, frate plânsetelor noastre
Și răzvrătirii noastre frate,
Urlai tăriilor amarul
Mâniei tale-nfricoșate.

Cum tresăreau încremenite,
În jocurile lor buiestre,
Oștiri cu coifuri de aramă
Și roibi cu aur pe căpestre
Când la strigarea ta de tată
Grăbeau din codri la poiene,
Strângând săcuri a subțioară,
Feciorii mândrei Cosânzene.

Zdrobită-n praf, murea arama,
Și codrul chiotea, viteazul;
Iar tu, frăține, mare meșter,
Biruitor frângeai zăgazul
Și,-mbujorându-te la față,
Treceai prin văile afunde,
Încovoindu-ți îndărătnic
Mărețul tău grumaz de unde.

Slăvite fărmituri a vremii,
De mult v-am îngropat văleatul...
Neputincios pari și tu astăzi -
Te-a-ncins cu lanțuri împăratul.
Ca unda ta strivită, gemem
Și noi, tovarășii tăi buni,

Dar de ne-om prăpădi cu toții,
Tu, Oltule, să ne răzbuni!

Să verși păgân potop de apă
Pe șesul holdelor de aur;
Să piară glia care poartă
Înstrăinatul nost' tezaur;
Țărâna trupurilor noastre
S-o scurmi de unde ne-ngropară
Și să-ți aduni apele toate -
Să ne mutăm în altă țară!

Casa noastră

Trei pruni frățini, ce stau să moară,
Își tremur creasta lor bolnavă,
Un vânt le-a spânzurat de vârfuri
Un pumn de fire de otavă.
Cucuta crește prin ogradă,
Și polomida-i leagă snopii...
Ce s-a ales din casa asta,
Vecine Neculai al popii!...

De pe pereții-ngălbeniți
Se dezlipește-n pături varul,
Și pragului îmbătrânit
Începe-a-i putrezi stejarul;
Iar dacă razele de soare
Printre șindrile facu-și cale,
Văd sporul pânzei de păianjen
Și-nfiorate mor de jale.

Cum dorm acum de mult pierdute
Sub vreascurile stinse-a vetrii
Poveștile-nșirate seara
De-atâtea cuscre și cumetri;
Cum tremură cenușa aspră,
Ce-nfiorați îmi par cărbunii
De vraja care-o mai păstrară
Din câte povesteau străbunii...

Înfipt în meșter-grindă, iată-l,
Răvașul turmelor de oi;
Șireagul lui de crestături
Se uit-atât de trist la noi.
Îmi duce mintea-n alte vremi
Cu slova-i binecuvântată

În pragul zilelor de mult
Parcă te văd pe tine, tată.

Și parc-aud pocnet de bici
Și glas stăruitor de slugă
Răsare mama-n colțul șurii,
Așază-ncet merindea-n glugă...
Înduioșată, mă sărută
Pe părul meu bălan, pe gură:
Zi Tatăl nostru seara, dragă,
Și să te porți la-nvățătură!...

Și uite-mi trec pe dinainte
În rânduri-rânduri toate cele:
Orașul înnegrit de fumuri
Și toate plânsetele mele.
Cum m-am făcut apoi cuminte
Cu vremea ce înainta,
Și m-am trezit pe nesimțite
Că-mi zice satul: Dumneata...

Și câtor strigături la joc
Țineam cu glasul meu ison,
De câte ori am spus povestea
Lui Alexandru Machidon.
Și ca un cântec, cum s-a stins
Frumoasa mea copilărie
Și dragostea de două veri
Cu fata popii Irimie...

Cu valul vremilor ce curg
Atâtea cântece s-au dus,
Și valul vremilor ce curg
Atâtea cântece-a răpus...
Eu vă sărut, pereți străbuni,
Pe varul alb, scobit de ploaie...
. . . .

De ce-ți ștergi ochii cu cămașa
Ori plângi, vecine Niculaie?...

Apostolul

Ca o vecernie domoală
Se stinge zvonul din dumbravă,
Pleoapa soarele-și închide
Sus, pe-o căpiță de otavă.
Norodul a cuprins podmolul
Lângă frăgarul din uliță
De cârjă sprijinit răsare
Bătrânul preot la portiță.

Moșneag albit de zile negre,
Așa îl pomenise satul,
Pe pieptărelul lui de lână
Purtând un ban de la-mpăratul.
Domol, în mijloc se așază,
Și sprijinind încet toiagul,
Clipind din genele cărunte,
Începe-a povesti moșneagul.

Întreg poporul ia aminte,
Ascultă jalnica poveste,
Și fusul se oprește-n mâna
Înduioșatelor neveste.
Moșnegii toți fărâmă lacrimi
Cu genele tremurătoare,
Aprinși, feciorii strâng prăseaua
Cuțitului din cingătoare.

Atâtea patimi plâng în glasul
Cuvântătorului părinte,
Și-atâta dor aprins în inimi
De clipa răzbunării sfinte.
Bătrânul mag înalță fruntea,
Ce sfânt e graiul gurii sale:

Din el va lumina norocul
Acestui neam sfârșit de jale!

Același dor tresare-n piepturi
Când glasul strigător răsună,
Și gemăt înfioară firea
Prelung și greu, ca o furtună.
Frăgarul își îndoaie coapsa,
Iar de prin văi purcede vântul,
Prin largul albelor văzduhuri,
Să ducă cerului cuvântul.

Din cetățuia strălucirii
Coboară razele de lună,
Pe-argintul frunții lui boltite
Din aur împletesc cunună.
Cuvine-se hirotonirea
Cu harul cerurilor ție,
Drept-vestitorule apostol
Al unei vremi ce va să vie!

Dascălul

Moşneag senin, eu tâmpla ta curată
O cer pe veci nădejdii mele pază.
Din soarele copilăriei mele
Pe fruntea ta mai licărește-o rază.
În suflet simt cum negura se sfarmă
Și se-mpletește albă dimineață
Când ochiul tău în inimă-mi coboară,
Topind încet cetatea ei de gheață.

Azi, ca un sfânt dintr-o icoană veche,
Blând îmi răsai cu fața ta blajină,
Cu zâmbet bun, cu ochi cuminți și limpezi,
Strălucitori de lacrimi și lumină.
Cu tine-aduci atâtea nestemate
Din îngropatul vremilor tezaur,
Și amintirea-n țara ei mă poartă,
Cu pas încet, în carul ei de aur...

Mă văd în pragul zilelor mai bune...
O casă-n deal, cu strașine plecate,
Unde-asculta de sfaturile tale
Atâta râs și-atâta sănătate.
În frunte, tu păreai un mag din basme
Când soarele, trecând peste fântână,
Blând pătrundea prin strașina de paie
Și lumina bucoavna ta bătrână.

A fost demult. - O rază care luptă
Zadarnic cu câmpiile de gheață.
Vezi, astăzi valul altei vieți mă poartă
Și-nțelepciunea altei lumi mă-nvață.
Dar sufletul și-acum își are cuibul
Acolo sus, în satul de sub munte,

Unde și azi zâmbește, împăcată,
Curata cinste-a pletelor cărunte.

Bucoavna ta, sub pragul de pe grindă,
Își hodinește-nvățătura moartă,
Dar glasul tău și azi, la zi de praznic,
Toată povara greului o poartă.
Pierdut ascult troparul tău din strană
Și tainică și sfântă-mi pare clipa,
Pare că duhul altei lumi m-atinge,
În zbor domol, pe frunte cu aripa.

Căci simt plutind prin fumul de tămâie
Sfințenia cântării preacurate,
Ce-a rumenit o lume cu senina
Cucernicie-a vremilor uitate.
Și-n ochii tăi văd strălucind scânteia
Din focul mare-al dragostei de lege,
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribege.

Dăscălița

Când, tremurându-și jalea și sfiala,
Un cânt pribeag îmbrățișează firea,
Și-un trandafir crescut în umbră moare,
Și soare nu-i să-i plângă risipirea,
Eu plâng atunci, căci tu-mi răsai în zare,
A vremii noastre dreaptă muceniță,
Copil blajin, cuminte prea devreme,
Sfielnică, bălaie dăscăliță.

Ca strălucirea ochilor tăi limpezi,
Poveste nu-i mai jalnic povestită,
Tu ești din leagăn soră cu sfiala,
Pe buza ta n-a tremurat ispită.
Cununa ta de zile și de visuri
Au împletit-o rele ursitoare,
Ca fruntea ta nu-i frunte de zăpadă,
Și mână nu-i atâtea știutoare.

Moșnegi, ceteți ai cărților din strană,
Din graiul tău culeg învățătură,
E scrisă parcă-n zâmbetele tale
Seninătatea slovei din scriptură.
În barba lor, căruntă ca amurgul,
Ei strâng prinosul lacrimilor sfinte,
Căci văd aievea întrupat ceaslovul
În vorba ta domoală și cuminte.

La tine vin nevestele să-și plângă
Feciorii duși în slujbă la-mpăratul,
Și tu ascunzi o lacrimă-ntre slove,
În alte țări când le trimiți oftatul...
Și fete vin, să le-nflorești altița,
La pragul tău e plină ulicioara,

Și fetele își șopotesc în taină:
"Ce mâini frumoase are domnișoara!"

...Așa, grijind copiii altor mame,
Te stingi zâmbind în calea ta, fecioară,
Iar căpătâiul somnului tău vitreg
De-un vis deșert zadarnic se-nfioară.
Tu parc-auzi cum picură la geamuri
Un ciripit de pui de rândunică
Și-un gând răzleț îți înfierbântă tâmpla,
Cu tine-adoarme-o dulce, sfântă frică.

Sfios, amurgul toamnei mohorâte
Își mișcă-ncet podoaba lui bolnavă,
Ca din cădelnițí fumul de tămâie,
Prelung se zbate frunza din dumbravă.
Tu stai în prag, și din frăgar o frunză
La sânul tău s-a coborât să moară,
Iar vântul spune crengilor plecate
Povestea ta, frumoasă domnișoară...

Bătrâni

De ce m-ați dus de lângă voi,
De ce m-ați dus de-acasă?
Să fi rămas fecior la plug,
Să fi rămas la coasă.

Atunci eu nu mai rătăceam
Pe-atâtea căi răzlețe,
Și-aveați și voi în curte-acum
Un stâlp la bătrânețe.

M-aș fi-nsurat când isprăveam
Cu slujba la-mpăratul,
Mi-ar fi azi casa-n rând cu toți...
Cum m-ar cinsti azi satul...

Câți ai avea azi dumneata
Nepoți, să-ți zică: "Moșu..."
Le-ai spune spuză de povești...
Cu Împăratul Roșu...
. . . .
Așa... vă treceți, bieți bătrâni,
Cu rugi la Preacurata,
Și plânge mama pe ceaslov,
Și-n barbă plânge tata...

Reîntors

Stăpâne codru, crai bătrân:
Mai ții-le tu minte, oare?...
La umbra unui fir de nalbă
Plângea o floare de cicoare,
Și-un firicel de izmă-creață
Se săruta atunci cu Oltul...
Atunci m-am dus în lume eu,
Feciorul lui Iosif preotul!

Părinte-al meu din vremi de mult,
Era și-o casă la răscruci...
Era a noastră... Nu știu, tu
Aminte dacă-ți mai aduci?...
Că matca Oltului bătea
La colțul casei într-un soc,
Și-n Olt se oglindeau, din geam,
Trei rădăcini de busuioc...

Când mi-am luat într-un amurg
De frunza ta bunul rămas,
Era și tata... Știi-l tu?...
Și mama sta sfârșită-n glas...
Și hâtrul dascălu Ilie,
Cel înțelept, glumeț și șchiop,
La vatră răzimat spunea
O pilduire din Isop...

Bătrâne codru! Eu m-am dus,
Răpus de-un gând nebun, pesemne,
Uitat-am pilda lui Isop,
Vârtejului să nu mă-ndemne...
Dar ostenit odat' privind
La zarea cerului albastră,

Am plâns, și gândul m-a bătut
Să mă întorc la casa noastră!...

...Și m-am întors, stăpâne-al meu!...
Dar casa noastră nu mai este...
Azi, rogu-te, să-mi spui din frunză
Îndurerata ei poveste!
Că dascălu Ilie-i mort...
Cum s-a schimbat de-atuncea satul...
Și Oltului i-a mutat matca
Poruncă de la împăratul...

Cinstite crai! A fost demult.
Că s-a schimbat atât de-atunci:
Seninul razelor de soare
Și fața florilor din lunci...
Și-n valul vremilor s-a dus
A vieții mele dimineață,
Cum s-o fi dus demult pe Olt
Cel firicel de izmă-creață...

Zadarnic cat stolul de visuri
Ce printre paltini se pierdură
Și dorurile mele scrise
Pe fața foilor de mură...
Și toate râsetele mele
Din alunișul din zăvoi,
Și plânsul meu de-odinioară...
Ne-aveam atât de bine noi...

Azi, lasă-ți freamătul să-mi pară
Un mulcom zvon de patrafire,
Ce blând asupra mea-și pogoară
Duioasa lor hirotonire...
Și spune-i vântului să tacă
Când va porni de-aici la plai:

Că răposatul n-a fost vrednic
De poala ta, bătrâne crai!

Departe

Vezi luna-n cingătoarea
Aprinsei bolți albastre,
Argintul ei tivește
Și pragul casei noastre.

Și uite-n clipa asta
Eu nu știu ce mă-ndeamnă
Să simt întreg amarul
Acestei nopți de toamnă.

Dar parcă plâng copacii
Din frunzele lor moarte,
Și parc-aud un cântec
Cum tremură departe.

Și uite simt aievea,
Cum jalea lui m-apasă
— Aș vrea să fiu acuma
În sat la noi, acasă.

S-ascult cântarea blândă
Cum picură domoală,
Și capul greu de gânduri
Să-l culc la mama-n poală.

Ea, biata, să-mi sărute
Șuvițele pe frunte,
Norocul să mi-l vadă
În firele cărunte.

Încetișor la sânu-i
Obrajii să-mi îngroape,
Și lacrima nădejdii
Să-i tremure-n pleoape.

Și lacrima nădejdii
Pe fruntea mea să cadă:
Un picur de văpaie
Pe-un bulgăr de zăpadă.

Dorință

Departe-aș vrea de-aici să vii,
În alte lumi senine,
În dimineața de Florii
Să mă cunun cu tine.

Să ne-așezăm în sat la noi,
S-avem în deal o casă,
Să fiu cel mai cuminte-n sat,
Și tu, cea mai frumoasă.

Să vie și mama la noi,
Că-i necăjită tare,
Să aibă tihn-un an ori doi,
Ori cât pământ mai are.

Acolo să trăim în munți
De cât trai avem parte,
Sătenii seara să-i adun
Și să le spun din carte:

Că sunt de neam împărătesc,
Din țara-ndepărtată,
Că doar pământul ăst întreg
Era al lor odată...

Și că azi oamenii-nvățați
Așteaptă să se nască
Un mare crai împărătesc
De lege românească.

Copiii noștri să-i înveți
Crezul... Născătoarea...
S-ajung să-i văd cântând pe toți
În strană, sărbătoarea.

Atunce, împăcat cu rostul
Acestei lumi deșerte,
Să mor, să-mi zică satu-ntreg
Un: „Dumnezeu să-l ierte!”

Și popii nost din întâmplare
Vreun oaspe-atunci să-i vie;
„Pe cine-ngropi, părinte, azi?”
„Pe-un om de omenie!...”

Zadarnic

Noroc, logofeți de-acum zece ani!
Primiți-mă, rogu-vă, iarăși
Și gândului vostru mă faceți părtaș
Și glumelor voastre tovarăș.

Departe-am fost eu, frățâni, la oraș,
Și legea pe-acolo nu-i bună,
Crâșmarii te mint și nu știu lăutarii
Aievea ce-i graiul din strună.

De-aceia venit-am să văd înc-odată
Senina și vesela horă,
Cumătră cu sufletul vostru curat,
Cu biata mea inimă, soră.

Așa! Să le văd închiegându-se-n lanț,
Vânjoasele brațe rotunde,
Și tropotul vostru din greu apăsat
Tărâmul să stea să-l scufunde.

Așa! M-așteptați, vin și eu cu voi,
Cămașa răsfrâng-o de mâneci,
Să-ncepem alaiul, vrășmașul alai,
De praznicul sfintei Dumineci.

Un pas înainte și doi înapoi
La dreapta, la stânga 'nainte...
Un pas...
....
....

Lăsați-mă! — Mă duc. Cetesc
În ochii voștri ai tuturora:
Nu e de rândul cetei noastre
Cel ce-a uitat să joace hora.

De-o să mor

De-oi muri la primăvară,
Să mă plângeți tu și mama;
Amândouă să mă plângeți
Și să vă cerniți năframa.

Nimeni altul nu mai plângă
Răposata voastră fală,
Și vă rog cu îngroparea
Nu vă faceți cheltuială...

Să chemați pe popa Naie
Să-mi citească din scriptură
Și să spună cuvântare:
C-am fost om cu-nvățătură.

Dar că m-am născut, pesemne,
Într-o zodie ciudată,
De m-a bătut nenorocul
De pe lumea asta toată.

Știu că va-ntrista tot satul
Lucrul ăst', că tare-i jelnic;
I-or cădea și popii Naie
Lacrimi multe-n moliftelnic.

Voi să-i dați lui popa Naie
Liturghii o lună-ntreagă,
Că-i sărac și popa Naie
Și n-are bucate, dragă.

În codru

Când rătăcind, bătrâne codru,
Ajung la sânul tău de tată,
La poarta-mpărăției tale
Plec fruntea mea înfierbântată.
Eu simt că-n lung șirag de lacrimi
Se sfarm-al genei mele tremur,
Și ca un făcător de rele
La poarta ta eu mă cutremur.

Curat e duhul lumii tale,
Căci Dumnezeu cel sfânt și mare
Sub bolta ta înrourată
Își ține mândra sărbătoare.
Tu-l prăznuiești cu glas de clopot
Și cu răsunet de chimvale
Pe cel ce-atâtea înțelesuri
Gătit-a strălucirii tale.

Amurgul învestmântă-n umbre
Smerita frunzei frământare,
Și pare tânguiosul freamăt
Un glas cucernic de tropare.
Nu-i jalea pătimirii tale
Tremurătoarea ta plânsoare,
Ci-i cântecul de-ngropăciune
Ai doinei noastre, care moare.

Departe s-a aprins un fulger,
Lovind în creasta ta năpraznic,
Și-n tot hotarul tău mânia
Și-a început păgânul praznic.
E-al răzvrătirii noastre tunet,
Și-n neagra ta cutremurare,

Atâtea veacuri umilite
Își gem strivita răzbunare.

Iar dacă printre paltini luna
Își frânge razele curate,
Vărsând sfiala ei gălbuie
Pe frunzele înfiorate,
În picătura de lumină,
Din geana zorilor albastre,
Eu văd cum tremură și-nvie
Nădejdea visurilor noastre.

Și-ar oțeli piticul suflet
Atunci când mila ta,-mpărate,
Mi-ar lumina o clipă taina
Măririi tale-nfricoșate...
Pe strunele neputincioase
S-ar zămisli cântarea sfântă,
Dând înțeles vieții mele
Și morții ferecându-i țântă!

Dimineața

Cu grele răsuflete apele dorm,
Pe lanuri dorm spicele grele,
Asupra pădurii veghează de sus
Cetatea eternelor stele.
Luceafărul bňlnav în lumea de-ngheț
Clipește din gene molatic,
Când dorul pribeag, de pe-o creastă de ulm,
Și-l geme porumbul sălbatic...

În geamăt se-nalță durerea la cer,
Câmpii de lumini să-nfioare,
Luceafărul simte văpaia arzând
Și tremură, bietul, și moare.
Cu ochii plânși, stelele toate se duc
Pe patul de nori să se culce;
Din dragostea stinsă în neguri de zări
Lin picură liniștea dulce.

În taina tăcerii pornește-se vânt
Să mângâie trestia-n vale,
Pe-ascuns o sărută, dar dragostea lui
O văd licuricii din cale.
Și-o spun licuricii la frunze de soc,
Și socul pădurii o spune,
Și frunzele toate grăbite tresar
Și-ncepe pădurea să sune.

Se duce iar vântul, pribeagul drumeț,
Sfios fâlfâind din aripă,
Din doru-i aprins și în veci călător
O doină domol se-nfiripă.
Și doina o cântă alunii din crâng
Și-o tremură-n murmur izvorul,

Și doina trezește și turma din deal,
Și turma trezește păstorul.

Din funduri de peșteri vin umbre șirag
S-asculte amarul cântării,
De patima doinei și umbrele mor,
Cu lacrimi plâng genele zării.
Și doina se zbate, și frunzele plâng,
Și codrul prelung se-nfioară,
Când, iată, prin neguri cu sârg străbătând
O rază solie coboară:

Deschideți larg poarta, cărunților brazi,
Să vie-mpăratul măririi,
Se mângâie jalea nestinsului dor,
Să-mpace durerile firii...

Pe înserate

Mireasa cerului albastru
Își împânzește-n ape chipul,
De vraja ei tresare unda
Și-nfiorează-se nisipul.

S-aștern bobițele de rouă
Pe-ntinsul luncii patrafir:
Din mâna cerului, părinte,
Se cerne preacuratul mir...

În mulcom zvon se-mbrățișează
Cu apa trestia bolnavă -
Doi licurici și-aprind sfiala
În adăpostul de otavă.

S-aude toaca cum, grăbită,
În fag o bate-o gheunoaie -
Se odihnesc pe iarbă mieii,
Și zurgălăii de cioaie.

Domol purcede glas de schijă
De la clopotnița din deal,
Să povestească lumii jalea
Înstrăinatului Ardeal.

De la noi

Cu fruntea-n țărână, plângând azi ne vezi,
Din slavă, cerescule soare;
Rugămu-ne ție, azi sufletul nostru
Tu lasă-l departe să zboare.
Trimite și vântul, pribeagul drumeț,
El, crainicul bolții albastre,
Să ducă departe, pe aripa lui,
Cuvântul strigărilor noastre.

Acolo, departe, spre soare-răsare,
În freamăt de foi din dumbravă,
Pe veci cetluite în marmură rece,
Dorm clipele noastre de slavă.
Voi sunteți acolo, viteji pârcălabi,
Și voi, preacinstiților vornici,
Statornici în cinstea de lege și țară,
În focul credinței statornici.

Acolo dormi și tu, arhanghel bătrân,
Tu, Ștefane, sfânt voievoade,
Ce-ai scris strălucirea norodului tău
Cu sânge dușman de noroade.
De sfânta ta dreaptă, de spada ta sfântă
Spun toate poveștile slovei.
Să nu se-nfioare de numele tău
Nu-i frunză în codrii Moldovei...

Azi mașteră-i vremea... Acum văduvite
Zac sfintele tale oțele,
Și luna, când trece, de milă tresare,
Căci vede rugina pe ele.
Amarnic ne poartă pe strâmbe cărări
Vicleana și vitrega soarte,

Mărit voievoade, în țara ta azi
Și vise și fulgere-s moarte...

Noi suntem drumeții piticelor vremi,
Pitici în putință și vrere,
Copii fără sprijin, ne scurgem viața
Din dor și din nemângâiere.
A noastră moșie, frumoasă nespus,
Grumazul și-a-ntins spre pierzare,
Căci brațele noastre azi spadă nu strâng,
Și steag țara noastră nu are...

Măria-ta! Suntem bătuți de nevoi!
La noi în zadar ară plugul,
Căci holdelor noastre cu spicul de aur
Străinul le fură belșugul.
Am vrea să purcedem cu jertfele laudei,
Dar n-avem nimica la casă...
Măria-ta! Toate străinii le duc,
Și numai cu lacrimi ne lasă...

Dar spunem cu toții nevestelor noastre
Să plângă cu lacrimi de jale,
Potopul să treacă și plaiuri și munte,
Să spele oțelele tale.
Atunci, când în soare din nou străluci-vor,
De sus, din a ta-mpărăție,
Crai tânăr, crai mândru, crai nou să le-ncingă,
Trimite, rugămu-ne ție!

Cântăreților de la oraș

Voi n-aveți flori, nici cântece, nici fluturi,
Căci soarele în țara voastră moare;
Voi în zadar cerșiți acolo-n umbră
Din cerul sfânt o rază să coboare.
E frig la voi, și-i moartă strălucirea
Cetăților cu turnul de aramă,
Bieți cântăreți cu aripile frânte,
În alte zări cuvântul meu vă cheamă...

Veniți, veniți să-ngenunchem cu toții:
Pământul negru-i vechiul nostru tată;
La sânul lui să râdem și să plângem,
Cu sufletul și inima curată.
Să fim copiii iscusiți ai firii,
Să învățăm din sfânta ei cântare,
Să furișăm în mintea noastră picuri
Din înțeleapta firii îndrumare.

Veniți, veniți în ceasul dimineții,
Când, sub clipirea bolții-mbujorate,
Sărbătorește-al învierii praznic
Biserica de frunze-nrourate.
Când umbre mor și scapără lumina
Din negură zburând biruitoare,
Veniți, veniți, să cad-asupra noastră
Hirotonirea razelor de soare.

Să ne-nfrățim cu zvonul și viața
Ce saltă-n zori când se pornește plugul,
S-adăpostim în suflete mândria
Livezilor ce-și mlădie belșugul.
Iar când amurgu-n haina lui cernită
Căruntii brazi începe să-nvestmânte,

Noi să privim luceafărul din zare,
Și-atunci să zicem strunelor să cânte...

Din freamătul dumbrăvii-nlăcrimate,
Din argintatul tort al lunii pline,
Din șopotul izvoarelor de munte
Să împletim noi cântece senine.
Iar trăsnetul, ce înfioară bolta
Când fulgere potrivnice se-ncaier,
Și mugetul înfricoșat al apei
Să ferece al strunei noastre vaier.

Să piară umbra zidurilor negre,
Ce-ntunecă o melodie sfântă,
Curatul chip al farmecelor firii
Să scânteie când glasul nost cuvântă.
Căci dumnezeul neamurilor toate,
Sub strălucirea mândrei bolți albastre,
În codrii verzi și-n negrele ogoare
A semănat nădejdea vieții noastre...

Sara

Bolta și-a cernit năframa
Ca o mamă întristată,
Floarea-soarelui pe câmpuri
Pleacă fruntea-ngândurată.

Zarea-și picură argintul
Pe ovezele de aur,
Ostenit, din aripi bate,
Ca un vis pribeag, un graur.

Codrul cântăreții-și culcă,
Doarme trestia bolnavă,
Dorm doi pui de nevăstuică
Sub o brazdă de otavă.

S-a oprit trudita moară,
Doarme apa la irugă,
Răzimat pe coate-adoarme
Un cioban întins pe glugă.

Doarme cerul și pământul
Într-o dulce-mbrățișare...
Doar izvorul mai tresaltă
Ca un sân de fată mare.

Lăutarul

Dezgroapă, moșnege, cu mâinile-n tremur,
Comoara ta sfântă de jale...
Tu porți ferecate durerile noastre
În vaierul strunelor tale.
În ele-mpletit-au străbunii cucernici
Argintul visării deșarte,
Și-n graiul lor plânge și n-are repaos
Amarul nădejdilor moarte.

Se-ndoaie, se frânge și tremură arcul,
Și lemnul prelung se-nfioară
Când două mărgele, ca mirul de limpezi,
Din gene se scurg pe vioară.
...Și cântă bătrânul... Cărunta pleoapă
În tremur povara-și frământă...
Și mâna lui cade... Alunecă-i arcul...
– Mai cântă, lăutare, mai cântă!...

S-a stinge și roua pleoapelor noastre,
Și ochii lumina și-or frânge,
Ci strâns cetluită de marmura vremii
Cântarea ta vecinic va plânge.
Pe aripi de vânturi trăi-va pribeagă
Oftarea ta sfântă, moșnege,
De jalea-i răzleață va plânge amurgul
Și plânge-vor frații de-o lege.

Vor geme pe plaiuri izvoarele-n noapte
Și-ncet grăitoarele unde,
Bătrânilor codri și-or spune mustrarea,
Și codrii cu glas vor răspunde...
Și brazii în zbucium de mijloc s-or frânge,
Gătindu-și cetatea măiastră,

Și focuri pe creste pe rând rumeni-vor
A bolții năframă albastră...

Când soarele mândru din nori va purcede
Al bolții senin să-ntretaie,
Aprinsă scânteia ascunselor doruri
Va arde cu munți de văpaie. -
Și vifor năprasnic, cu brațe de flăcări,
Topi-va în goana lui cruntă:
Din jalea pribeagă a strunelor tale
Măreață cântare de nuntă!

A murit

De-o zi-ntreagă plîng alături biata Mura cu fecioru.
În bordei, pe masa-ntinsă, doarme astăzi Laie Chioru.

De-nvălire o vecină s-a îndurat cu două straie,
Și drept pernă, o desagă a umplut Mura cu paie.

L-a legat pe sub bărbie cu năframa de mătasă,
O scumpete pusă-n ladă de pe cînd era mireasă.

Busuioc și izmă creață a adus cumătra dar,
Iar pe buzele-nnegrite a pus Mura un creițar.

Într-un ciob zăcuse banul, în firidă, la o parte,
Nu mai umblă azi, și Mura de păcat se teme foarte...

Între foi de nuc, alături, lîngă fruntea lui de ceară,
Ostenit se-ntinde arcul pe grumazul de vioară.

Doi cărbuni sfiala-și scapăt' , adormind sub pirostrii,
Întunericul coboară prin ferestrele pustii...

Mura stă pe fața vetrii și-i cad lacrimi în cenușe...
Leneș scîrțîie țîțîna ruginită de la ușe.

Se ivește-n prag copila judelui Zăbun, cea mare,
Și din mîneca cămășii scoate-ncet o lumînare.

Cruce-și face – o aprinde... Tremurînd, para gălbuie
Nu se-ndeamnă de sfială, cît pe-aci era s-apuie...

– Nu mai plînge, Mură, leică, zice fata lăcrămînd.
Mura stă cu fața stinsă și răzleț o paște-un gînd:

Ce viață fără milă... Lîngă mort, la căpătîi,
I-a fost dat să ardă-n casă lumînarea cea dintîi...

La groapa lui Laie

Am venit să-ți spun o vorbă
Azi, când pleci în țări mai bune,
Niculaie, Laie Chioru,
Cântăreț din patru strune;

Du-l cu tine meșteșugul
Care ne-ntărea soboru:
Meștere a nouă sate,
Lăutare, Laie Chioru!

Unde norii-și țin popasul
În lăcaș de mărgărint,
Șede Domnul cu Sânpetru
La o masă de argint.

Tu să-ți pleci ușor genunchii
Și ușor să-ți pleci grumazul,
Și pe umerii vioarei
Să-ți apeși domol obrazul.

Și să cânți un cântec, Laie,
Cum se cântă-n sat la noi,
Când se tânguie ciobanul
După turma lui de oi.

Povesti-va atunci struna
Înălțimilor albastre
Vremea lungă câtă jale
Scris-a-n sufletele noastre.

S-ar întuneca pământul,
C-ar veni, veni, țigane,
Toate stelele s-asculte
Glasul strunei năzdrăvane.

Blând zâmbire-ar Milostivul...
Iar din geana lui de-argint
Lacrim-ar cădea-n adâncul
Norilor de mărgărint.

Ni s-ar stinge-atunci necazul
Ce de mult ne petrecea:
Între stelele de pază
Am avea și noi o stea!

Cântece

I

Sus la cârciumă-n Dealu-Mare
De trei zile țin soboru...
De trei zile beau și-mi zice
Din lăută Laie Chioru!

De trei zile, măi copile!
Doru-i greu și jalea-i multă.
Și tot zice, să le-aline,
Laie Chioru din lăută.

Zi, măi Laie, înc-un cântec
De-o cămașă cu altiță
Și de-un drac cu ochii vineți,
De-o Aniță-cârcimăriță.

C-a trecut și postul mare
Și moșia mi-e arată,
Și crâșmaru-i dus la târguri...
Foaie verde, foaie lată!

Zi, măi Laie, de-o bălaie
Cu trupșor subțire, nalt...
Tu c-un ochi nu vezi, țigane,
Să-l închizi și celălalt!...

II

Măi crâșmare, Niculaie,
Ce mai zici de lumea asta?
Dumnezeu să-ți ție vinul,
Și norocul, și nevasta!

Cum mai umblă târgurile?
Băutura-i acră, vere,
Dar ți-e harnică nevasta,
Arz-o focul de muiere!

Bea și tu cu mine astăzi,
Că eu beau să-mi stâmpăr doru,
Parcă-i alta lumea asta
Când ne zice Laie Chioru.

Laie Chioru – bată-l Domnu –
El nu vede toate cele;
Știe două din lăută:
Una-i dor, și una-i jele.

Când de dor ne zice Laie,
Tremură cupa pe masă;
Când de jale cântă Laie,
Zboară cupa pe fereastră.

Și-aș aprinde-atuncea satul...
Să-l vad pară, vâlvătaie...
Ochii vineți foc să-i arză...
Măi crâșmare Niculaie!

III

Bea și dumneata, părinte,
Dumnezeu să-ți ție darul,
Să mai poți ceti psaltirea
Să mai poți goli paharul.

Că noi bem de patru zile
Cu crâșmarul, umfle-l zmeii,
Bem, părinte, ca la nunta
De la Cana Galileii.

Ce-ar mai fi de lumea asta
– Zice-alaltăieri vecinul –
Ca la nunta de la Cana,
De-am găti din apă vinul?

N-ar fi bine, măi vecine!
N-ar fi crâșme-atunci deloc,
Și crâșmarul Niculaie
Nu s-ar duce-n iarmaroc...

N-ar mai fi nici Laie Chioru,
Ție-l paza Maicii sfinte,
Nici Anița-cârcimărița.
Și ne-am prăpădi, părinte!...

IV

Lună, lună, stea vicleană,
Neam de fire de vădană,
De ce dorurile mele
Spusu-le-ai la stele?

Stelele, sus, călătoare,
Fete mari, clevetitoare.
Mi-au dus vântului oftatul
Și mă știe satul.

V

Dorurile mele
N-au întruchipare,
Dorurile mele-s
Frunze pe cărare...
Spulberate și strivite frunze pe cărare.

În zadar le caut
Visurile mele,
Strălucită salbă,
Salbă de mărgele...
Minunată și pierdută salbă de mărgele.

Tot ce-mi țese noaptea,
Zorile-mi destramă,
Mi s-a dus norocul...
Nu-l mai plânge, mamă...
La icoana Preacuratei, nu-l mai plânge, mamă.

VI

Fată mare, fată mare,
Călătoare printre stele,
Vin la tine-n miez de noapte
Toate visurile mele.

La fereastra ta, șirete,
Bat din aripi de mătasă,
Fată mare, fată mare,
Lasă-le să vie-n casă.

Tremurând să treacă geamul,
Se înșiruie mărunte
Pe șuvița de pe tâmplă,
Pe șuvița de pe frunte.

Fată mare,-n zorii zilei
Te-a vedea seninul soare
Strălucind cu o cunună
De albe mărgăritare.

Pribeag

Plânge-o mierlă-ntr-o răchită
La răscruci de Dealu-Mare...
Suie-n pas domol răzorul
Un voinic pe murg călare...

Jos, în smalț de soare-apune,
Turla satului străluce;
Sapă murgul și nechează
Și-nspre vale vrea s-apuce...

Se înalță-n șea voinicul,
Vede-o casă-ntre poiene,
Și cu mâneca cămășii
Zvânt-o lacrimă din gene...

Într-o clipă strânge frâul
Și-l îndeamnă-n altă parte,
Dârz pleoapele-și închide...
"Du-mă, murgule, departe!..."

Sfărmând jgheabul cu potcoava
Drumului s-așterne murgul -
Peste plopi cu frunza rară
Cade-nlăcrimat amurgul...

Pace

Luna-și picură argintul,
Tremurându-l pe fereastră;
Vede-atâta împăcare
Străjuind căsuța noastră.

Lângă pat, zâmbind, stă mama,
Adormindu-și copilașii,
Cămășuță cu mătasă
Le-a cusut mâna nănașii.

Numai moșul povestește,
Așezat pe fața vetrii —
Dumiriți de-o pildă veche,
Îl ascultă doi cumetri.

Dar auzi! Cățelul latră,
S-aud șopote-n ogradă
Și s-aude, subt opincă,
Scârțâitul de zăpadă.

S-a curmat deodat' povestea
Și-i tăcere mută-n casă —
Osteniți dorm ochelarii
Pe ceaslovul de pe masă.

Licărind o raz-atinge
Geamul ușii de la tindă,
De trei glasuri legănată,
Se-nfiripă o colindă...

De subt țol ridică fruntea
Două fețe bucălaie...
Blând zâmbește din icoană
Cuviosul Nicolae...

Cade-o lacrimă

După plopi cu frunza rară
Își desface luna sânul,
Vede-arama numărându-și
Barbă Putredă, jupânul.

În ajun de miez de noapte
Tremura de chiot hanul,
Din ungherul unei laviți
Cântă Iepure, țiganul.

O păreche râde-n umbra
Nucului de la portiță:
Stă de gât cu-o văduvioară
Pristavelul Niculiță.

Și se bucură tot satul,
Vin feciori din cătănie,
Srinten țârlăie tilinca,
Și-i atâta veselie…

Doar la geam stă singurică
Fata jidovului, Ida,
Cu ochi verzi ca leușteanul,
Cu păr roș ca cărămida.

Cade-o lacrimă din ochi-i
Leneș prelingând fereastra…
Suflet obidit și singur,
Ce mai cauți pe lumea asta?…

Singur

Pustietate arsă mi-e sufletul acuma,
Se plimbă râsul morții și-mi strigă din țărână,
Nici nu-mi mai vine-a crede c-abia-i o
săptămână
De când dormea cu mine și cântecul și gluma.

De-atunci s-a stins în neguri puzderie de stele
Ș-un roi de vise albe ce-mi adumbrea păcatul,
Azi trupul mi se frânge în friguri vinovatul,
Și bântuie Sam?mul singurătății mele.

Vei mai veni vreodată, minune călătoare,
Să-mi lumineze-n noapte din ochiul tău o rază,
Să-mi schimbi pustietatea din nou într-o oază,
Să-nvii pe beduinul ce blestemă și moare?...

Părăsiți

Stinsă-i para lumânării
De pe lespedea de piatră,
Și bătrânii, bieți, alături
Tot mai stau, uitați, la vatră.

Luna trece șura popii,
Luminând în drum pridvorul –
Pipa moșului nu arde,
Baba și-a uitat fuiorul.

Doar târziu, când prind mai aprig
În vecini să latre câinii,
Ei tresar, se văd în față
Și plâng amândoi bătrânii.

— Câtă jale le-a fost scrisă!
Doi feciori aveau la casă...
Unu-i mort de astă-toamnă,
Altul stă cu domni la masă.

Ruga mamei

fragment

Să-mi plec genunchii iară,
Să-ți spun iar ce mă doare,
Preasfântă născătoare
Și pururea fecioară!
Cu ochiul tău din ceruri,
Atoatevăzătorul,
Tu mi-ai văzut feciorul,
Și mi-ai văzut necazul...

În doftori n-am credință...
Să-l pui iar în picioare,
Să-i rumenești obrazul,
La tine-i cu putință,

Preasfântă născătoare.
Azi rogu-mă iar ție,
Cum rogu-mă de-a pururi
La sfânta liturghie...

Atâta bogăție
Avem și noi la casă!
Umblat-a mult băiatu
Și știe multă carte,
Adusă de departe,
Doar chiar de la-mpăratu!
Și are-nvățătură,
Din carte și din gură,
Mai multă și ca popa,
Ca popa Irimie.
Și cum aș vrea, preasfântă,

Norocul să mi-l ție,
Să-l văd iar ca odată,
Cu fața-mbujorată,
Cu ochi de fată mare,
Cum a plecat de-acasă...
Să-și caute mireasă,
Subțire ca o floare,
Ca floarea de cicoare.
Să facem nuntă mare.
Să curgă râuri vinu,
Să joace și vecinu,
Vecinu Niculaie.
Și să-și arunce-n grindă
Căciula lui de oaie,
Și să roiască-n tindă
Tot domni cu-nvățătură,
Să cânte toți din gură

Și-n horă să se prindă.
Să-l văd în hora mare
Pe el c-o domnișoară,
Preasfântă născătoare
Și pururea fecioară!...
Umblat-a mult băiatu
Și știe multă carte,
Adusă de departe,
Doar chiar de la-mpăratu!

Zadarnic

Zadarnic plânge vântul și nucii plâng, bătrânii,
Frăgarul din ogradă, și cumpăna fântânii...
Și plânge mama biata... și cum ar vrea s-o-nșele
Povestitorii jalnici ai pribegirii mele.

La mine vii cu cartea, cu gând să-mi dai canoane,
Și vrei să mă cumineci, părinte Solomoane,
Cucernic faci agheasmă, și mâna ta, părinte,
Stropește casa tatii, ca bine-s-o-cuvinte.

Dar în zadar mă-nvălui încet cu patrafirul
Și fruntea mea fierbinte o răcorești cu mirul...
Zadarnic mamii-i cade o lacrimă pe iie,
Zadarnică e slujba lui sfântu Vasilie!...

La stână

Găinușa-ncet răsare,
Luna-i după Dealu-Mare,
Plânge-un clopot de cioaie, —
Vin ciobanii de la stână, —
Strungărițele, de mână,
Ascult cântec de cimpoaie
Și le râde tuturora
Față plină, bucălaie,
Cum s-au prins să-nvârtă hora...
— Numai Sandu copilandru
Nu se prinde-n hora mare.
Cântă jalnica cântare...
Cimpoieru-i ia de veste,
Stă o clipă, hodinește —
Schimbă hora-n cânt de jale:
— „Mândră fată, ochișorii,
Ochișorii, obrăjorii”...
— Se opresc în joc feciorii,
Dumerindu-se deodată.
— Parc-ar vrea să plângă-o fată,
Fața-i arde vâlvătaie...
Strigă Sandu copilandru:
„Zi, căprare Niculaie!
Zi, căprare Niculaie!”
— Și cum arde focu-n stână
Și lumin-o buturugă,
Vede baciul că lui Sandu
Îi cad lacrime pe glugă...

Toamnă

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge-n zbor câte-o șindrilă.

De vifornița păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt sub gene
Cum o lacrimă-mi învie:
Ni s-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

Copiilor

I

Veniți la sânul meu cu toții,
Copii cu frunțile senine,
Veniți să primeniți izvorul
Nădejdii mele de mai bine!

Voi sunteți roua dimineții
Ce scânteie neștiutoare
Că poartă-n ea întreg argintul
Curat al razelor de soare.

Din glasul vostr-un dulce clopot,
Ce mângâie-un amurg de seară,
Învață sufletul meu, bietul,
Să creadă-n flori și-n primăvară.

Și parcă înțeleg mai bine
Privighetoarea care cântă...
Veniți, veniți! Mi-atât de dragă
Zburdălnicia voastră sfântă.

Căci râsul vostru plin, năvalnic,
Ca unda râului de munte,
Îmi amuțește-ndurerata
Poveste-a firelor cărunte.

Și parcă-mi picură un cântec
La poarta minții mele reci:
O dulce-ntârziată rază
Din raiul meu pierdut pe veci...

II

Copii, cu ochii mari și limpezi
Ca raza nopților albastre,
De ce purtați și voi osânda
Ce-a scris ursita firii noastre?

O jale sufletu-mi despică
Și-mi frânge visurile-n două,
De glasul minții mă cutremur:
... Și voi veți fi asemeni nouă!...

Când înțeleg c-aceleași patimi
Și-aceleași năzuinți deșarte,
Cum vor călăuzi în oarba
Prăpastie ce ne desparte,

Că ochii voștri-n care arde
Azi vraja basmelor cu zmeii,
Rătăcitori, în drumul vieții
Cum au să mintă, fariseii,

Atunci o scârbă mă supune
Și-un gând păgân mă înfioară,
Și sufletul meu fierbe-asemeni
Acelui crai de-odinioară

Ce-a omorât în fașă pruncii...
. . . .

Orânduiala ta-i amară,
Mărite domn al lumii noastre...
Eu nu mai cred în primăvară!...

Părăsit

Mor multe şiraguri de clipe,
Și nimeni nu-mi bate la poartră
Când vremea-mi așterne pe suflet
Cenușa ei aspră și moartă.

Vin neguri cu noaptea pe umeri,
Și bezna mă-nghite, nătângă,
Și viforul vine, păgânul,
A viselor aripi să-mi frângă.

Nu-i rază să-mi mângâie fruntea,
Încet coborându-mi din stele...
Mai străluci-va vreodată
Altaru-nchinărilor mele?

Stejarul nădejdilor multe
Își scutură frunzele moarte...
Vai, tu ești atât de frumoasă,
Și tu-mi ești atât de departe...

Despărțire

Azi moare-nfiorarea cetăților de stele
Și înțelesul tainic al cântecelor mele.
Se rupe tortul galben al razelor de lună,
Mor visurile albe ce-mi tremură pe strună...
Luceafărul clipirea în negură și-o frânge,
Lumina lui bolnavă se zbate și se stânge,
Și moare găinușa în pragul nopții sure,
Și toată mângâierea din zvonul de pădure.
Mor fluturii din zare și mor toți trandafirii,
Își curmă înțelesul întreagă vraja firii.
Cum se desfac prăpăstii și-adâncul lor înghite
Strălucitoarea salbă a multelor ispite.
Comoara-nfășurându-și, nădejdea pleacă-n pripă,
De drum norocu-și gată pribeaga lui aripă,
Din mintea-ntunecată fug grabnic, rânduri-rânduri,
Ducându-și tot argintul, popoarele de gânduri,
Și se-mpletește noapte din neguri jucăușe
Când sufletul meu calcă pe-a viselor cenușe.
Drumeț cu ochii tulburi se duce fără țântă,
Amarul îl încinge și noaptea-l învestmântă,
Și patima-l sugrumă cu brațele-i de fier...
Sfârșit, el îngenunche și zgribură de ger,
Cerșind din îngropata-i hlamidă de văpaie
Să-i mai trimiți o rază, domnița mea bălaie.

Învins

I-am zis într-un amurg de vară,
Robit de chipul unei stele:
Durează, suflete măiestre,
Altar nădăjduirii mele!

I-am dat temuta mea comoară,
Temeiul sfânt al suferinții,
Argintul visurilor toate,
Și marmura curat-a minții.

Și el mi-a întruchipat altarul,
Lăcaș de mândră strălucire,
Zidindu-și în catapeteasmă
Întreagă setea de mărire.

Dar vifor s-a pornit prin noapte,
Și-n goană vitregă și crudă,
O clipă-a sfărâmat nătângă
Prisosul lunilor de trudă...

E noapte-acum... Pe fața bolții
Plâng ochii stelelor senine,
Când blčstemă-nșelatul meșter
Și strigă bietul din ruine...

Solus ero

Tu, preacurată rază, ce-ai coborât din stele
Să luminezi în noaptea singurătății mele,
Ascultă-mi rugăciunea, ce-o gem cu buza arsă:
Din preajma vetrei mele, fă calea ta întoarsă.
Păcătuiește raza curată, viorie,
Când se oprește-n drumu-i pe-o strașină pustie,
Învestmântând cu picuri din sfânta ei văpaie
O scorbură, ce poartă un cuib de cucuvaie.
Vezi, zboar-atâția fluturi în necuprinsul firii,
Și strălucesc pe câmpuri, în floare, trandafirii.
În calea ta senină, spre ei îndreaptă-ți zborul,
Căci lor te dete-n gându-i de-viață-dătătorul,
Tu, preacurată rază, ce-ai rătăcit din stele,
Să luminezi o clipă singurătății mele.

Eu port în mine noaptea, și-n bezna ei adâncă
Mi-e sufletul un vultur înlănțuit de-o stâncă;
Ar vrea adâncul bolții cu zboru-i să-ntretaie,
Prin câmpuri de lumină, prin drumuri de văpaie,
Să-și scalde ochii tulburi în râuri largi de stele...
Dar aspra țintuire a lanțurilor grele
Cu praful sur al pietrei îi înfrățește rostul...
Zadarnic vrea să-și cate în ceruri adăpostul:
Cu glas nebun el urlă, și bl?stemă, și țipă,
Și sânge cald stropește trudita lui aripă,
Și veșnic o să lupte, în patima-i păgână,
Cu bulgării de piatră, cu lumea de țărână...

Zâmbind amar se-ntreabă deci mintea
gânditoare:
De ce-ar veni la mine făptura ta de floare?
Tu, înger cu ochi limpezi, cu aripi de mătasă,
De ce să te cutremuri de-o luptă nențeleasă?

Când zboară-atâția fluturi în necuprinsul firii,
Și strălucesc pe câmpuri, în soare, trandafirii...

Noapte

Nemărginită bolt-a nopții,
Deschide tainica ta carte
Și-ascultă-mi glasul zbuciumării
Neputincioase și deșarte.
Doar mila ta n-o să se stingă
Când două mâni tremurătoare
Își împreun' nevolnicia
În chip de rugă și iertare.

Azi, țintele de nestemate
Culege-le din cingătoare,
Căci ochii stelelor mă mustră,
Și plânsul stelelor mă doare.
Azi orice picur de lumină
Din fața ta îmbujorată
În țintirimul larg al minții
O cruce proaspătă-mi arată.

Le văd șireag... și mă cutremur,
Și fiecare clipă-mi pare
O fărmitură ce se smulge
Ca dintr-un cântec de pierzare.
Simt mintea dezgropându-și morții,
Căzând la fiecare groapă,
Și jalea trecerii eterne
Mi-apasă plumbul pe pleoapă.

Când tu mi-aprinzi în mii de facle
Senina dragostii dovadă,
Înfiorându-se-n adâncuri,
Plâng ochii osândiți să vadă.
Aducerea-aminte vine,
Și din oglinda-i blestemată

Învie rostul celor duse...
Iar eu ascult ce-a fost odată...

O lume-și desfăcea-nainte-mi
Comoara tainelor bogată,
Zvâcnea eternul ei cutremur
Sub tâmpla mea înfierbântată.
O patimă-mi robise ochii
Cu strălucirea ei păgână
Și mă smulgea cu braț de vifor
Din valul lumii de țărână.

Simțeam fiorii-ndrăgostirii,
Măreața-mbrățișare mută,
Când în amurg târziu de vară
Pământ și boltă se sărută.
Și-n smalțul pulberii de rouă,
Ce strălucea pe câmp, măruntă
Părea că firea-i hărăzește
Nădejdii mele dar de nuntă.

Eu mi-am zidit în nori altarul,
Și inima, smerita roabă,
Îngenuncheată-n umilire,
Jertfea curata ei podoabă...
Azi nu mai este... Și mă doare
Când vraja razelor senine
Aprinde-o candelă de veghe
Într-o biserică-n ruine...

Azi fulgerele mele-s stinse
Și moarte-s zâmbetele toate
Și nu va mai rodi nisipul
Din biata mea pustietate.
În lanț de neguri și uitare
Aș vrea amarul meu să-l ferec...

Nemărginită bolt-a nopții,
Îmbracă-ți haina de-ntunerec!

Aruncă vălul tău de umbră
Pe toate farmecele firii
Și-ngroapă-n adâncimi de ape
Ispitele îndrăgostirii.
Pe scânteierile de rouă
Și peste câmpul nins de floare,
O beznă grea, ca giulgiul morții,
Să cearnă pace-adormitoare.

Când glasul tinereții moarte
Și-al viselor înfrigurate,
Rătăcitor, fără repaos,
La poarta sufletului bate,
Eu, învălit în întuneric,
Să-nchid zăvorul de la poartă,
Și nici o stea să nu mai vadă
Singurătatea mea deșartă.

Clăcașii

Era în miezul zilelor de vară,
Și soarele, din drumul lui de pară,
Își trimitea săgețile aprinse.
Din brâul lui, din haina lui senină,
Descopciate ținte de lumină
Cădeau sfărmate-n pulbere de rază
Pe revărsarea țarinei întinse
Și ascuțeau ucigătoare suliți...

Eu le vedeam înșiruirea lungă,
Cum, gârbovită,-ncet înaintează,
Cum, stăruind, prin holdă-și taie uliți,
Cerșitorind cu ochii stinși o dungă
De nor pribeag în vânătul din zare,
Când secerea-n trudita ei cărare
Șir așternea în snopii grei de aur
Prisosul sfânt de binecuvântare.
Erau clăcași: oștenii fără nume
Ce duc războiul mare-al tuturora,
Ei ce se sting în neguri și uitare
Și cad și mor de cruda-mpovărare
A tuturor durerilor din lume...

Erau atâți în slujba lor de clacă
Cei osândiți să plângă și să tacă:
Moșnegi slăbiți, ce scris-aveau pe frunte
Zădărnicia pletelor cărunte;
Bărbați sfârșiți, cu sufletele moarte,
Cu tot amarul unei vieți deșarte.
Și-n lung șirag, femeile trudite,
Cu ochii stinși, cu sânul supt de trudă,
Înaintau în cale, gârbovite
De munca lungă, vitregă și crudă.
Cum se târa poporul mut de umbre

Părea o ceată tristă de-ngropare,
Și arșița cădea ucigătoare
Pe-a secerii sclipire nendurată.

În urma lor, încet, fără zăbavă,
Ca un blestem din vremuri înnoptate,
Ca o pedeaps-a veacuri de păcate,
Venea stăpânul gliei odrăslite,
Cu zâmbetul nădejdii împlinite,
Cu pasul greu de-atâta sănătate.
Obrajii lui se aprindeau în pripă,
Și-n ochii lui ardea mânia oarbă
Când vreun moșneag sta locului o clipă,
Tremurător, cu mâneca să-și șteargă
Sudoarea grea ce-i picura din barbă.

Și se târa poporul mut de umbre,
Neputincioasă ceată de-ngropare.
Iar când a fost în ceasul de amiază,
Și le-au adus merindea lor amară,
Din pâine de neghină și săcară,
Ei stau sfârșiți, cu ochii duși departe,
În adâncimea zărilor deșarte.
Eu le vedeam înșiruirea lungă
De mucenici nerăsplătiți ai pânii,
Cei logodiți de veacuri cu durerea,
Și două lacrimi mi-au curmat vederea,
Căzând încet în bulgării țărânii...

Din ceata lor, grăbită, se desprinde,
Întreg lăsându-și codrul de merinde,
Cu chipul stins, o umbră de femeie.
Lâng-un răzor ea stă îngrijorată,
Privește-n jos și sânul și-l descheie,
Mângâietor s-apleacă să ridice
Un făt bălan, ce, adumbrit de spice,
A adormit pe-un așternut de glugă.

Ea blând ridică-l, stând îngenuncheată,
Și-ncet îi dă copilului să sugă...

Cutremurat de clipa asta sfântă,
Un gând simțeam cum sufletu-mi frământă,
Cum mă supune gândul și mă-ndeamnă,
Poruncitor cum drumul mi-l arată:
Ca un proroc, cu fața-mbujorată,
Să cad la poala mamei din țărână
Și, sărutându-i înăsprita mână
Și haina ei de sfântă preacurată,
Genunchii mei să-i plec de închinare!
Și pe copilul ce zâmbește-n pace,
Înfășurat în scutece sărace,
Eu să-l ridic cu brațele-amândouă
În strălucirea arșiței din slavă,
În razele ce cad dogoritoare,
Să-l înfrățesc cu vulturul din zare
Și să-l cunun cu doina din dumbravă!

Căci inima purcede să-mi dezgroape
Comoara ei de doruri nemplinite,
Și simt amarul țarinei robite,
Și simt rușinea neagră cum mă-neacă,
Simt cum lumina-ncepe să se facă,
Cum moare bezna vechilor păcate.
Și sufletul înviorat îmi spune
Că fătul ăst-al patimii amare
Și-al dorului ce moare-n așteptare
E solul sfânt... înfricoșatul crainic,
Izbăvitor durerilor străbune.

Azi ochii lui ascund în adâncime
Măreața taină nepătrunsă mie
A ceasului cel póruncit să vie,
Să sfarme jalea din viitorime.
El, cel frumos și frate bun cu glia,
Nou-întrupatul suflet de Mesia,

Va fi județul ceasului de mâine,
Ce-ntr-un zorit aprins de dimineață,
Cu mâna lui vitează, îndrăzneață,
Zdrobi-va cartea legilor bătrâne.

El va-ntrupa în strigăt de chemare
Cuvântul sfânt ce azi adăpostește,
În licăriri de tainice altare,
Biserica nădăjduirii noastre.
Și strigătul înaripat va crește,
Prin plaiuri largi, prin munți purtând cuvântul,
Și va trezi din somnul lui pământul,
Și rumeni-va zările albastre.

Atunci, în ziua mare-a învierii,
Acești ostași cu fețe ofilite,
Cu zâmbet mort, cu suflete trudite,
Ca-ntineriți de suflul primăverii
S-or ridica, ei, cari au fost străjerii
Amarului, și-ai morții, și-ai durerii,
Cu brațul greu de greul răsplătirii.
Toată țărâna gliei dezrobite
Și munții toți și-adâncurile firii
Vor prăznui din pacea lor urnite
Înfricoșata clip-a premenirii,
Când suflet nou primește întrupare,
Și-n strălucirea razelor de soare
El hărăzește vremii-nbătrânite:
Vestmântul nou, de nouă sărbătoare.

Așteptare

Mor clipe mute, numărate,
Acolo-n satul vostru gol,
Mor clipe mute numărate,
Și-n pacea nopții-nfiorate
Același vis vă dă ocol.

Vi-l murmură și vi-l frământă
Pe-ascuns izvoarele de-argint,
Vi-l murmură și vi-l frământă,
Din streșini ploile vi-l cântă,
Din streșini ploile vă mint...

Voi tresăriți întotdeauna,
Robiți de așteptarea lui,
Voi tresăriți întotdeauna,
Vă-nșală soarele și luna,
Sărmani copii ai nimănui.

De-un an vegheați în pragul porții,
Încremeniți de-un tainic lanț,
De-un an vegheați în pragul porții,
Bolnavi, ce-n frigurile morții
Vedeți un chip de dorobanț...

Table of Contents

Table of Contents